

עין משפט מסכת סנהדרין

דף ב.

עין משפט א.

הר"מ סימן יג ע"ף א

- א. בעל דין שברר דיין פלוני לדון אותו, והשני ברר לו אחר לדונו, *
 א שניהם בוררין שלישי גם כן שלא ברצון הבעלי דינים, ושלושתם
 דנים אותם, ומתוך כך יצא הדין לאמיתו.
- ב. אם ב' הבוררין אינם יכולים להשוות עצמן לברור להם שלישי, *
 מנהיגי העיר יתנו להם שלישי, ואם אין מנהיגים בעיר, ילך התובע
 לפני ג' והם יכופו לנתבע לדון לפניהם. וה"ה אם הנתבע מערים לברור
 דיין שאינו הגון כדי להושיבו אצל דיין הגון, כופין אותו לדון בפני ג'.
- ג. אם הנתבע מבקש לברור שניים, וגם שהתובע יברור שניים, *
 וארבעתם יבררו עוד אחד חמישי, הרשות בידו דכל זמן שהדיינים
 רבים יותר יוצא הדין לאמיתו.

- א. הרמב"ם פ"ז מסנהדרין ממשנה סנהדרין כ"ג ע"א. ובזה בורר לו אחד, צריך שיהיה
 גמיר או שהמחזהו רבים עליהם כ"כ הש"ך. ושניים בוררין להם שלישי בו ביום ללא
 דיחוי. כ"כ הסמ"ע בס"ק י"ג בסי' י"ד ע"ש.
 וא"כ צריכים הבוררים בזבל"א להזהר בכך.
- ב. וכתב הש"ך מהב"ח דזה כשרוצים לתת דין תורה, אבל אם בסופו של דבר שניהם
 נתרצו בפשרה בזבל"א, אין הם יכולים לברור השלישי בלא דעת הבעלי דינים.
- ג. ואם התובע רוצה להערים א"צ הנתבע להשיב לו עד שיברור דיין הגון. כ"כ הש"ך.
- ד. כ"כ הרמב"ן בפירושו על התורה והביאו הרמ"א. וה"ה התובע שביקש כך שומעין לו
 כ"כ הנתיבות בחידושים ס"ק ה'.

עין משפט י.

אה"ע סימן קפ"ט פ"א

א. מצות חליצה בג' דיינים ישראלים, ושלא יהיו קרובים זה לזה ולא ליבם וליבמה ^ה. ואפילו הם הדיוטות, רק שידעו להקרות את היבם והיבמה. ואם חלצה בפני עמי הארץ שאינם יודעים להקרות, כשרה.

דף ב:

עין משפט ב.

הו"מ סימן ג פ"ב

ב. ד. פחות מג' דיינים שדנו ^ו אין דיניהם דין אפי' לא טעו, אלא אם כן ^ז קיבלום עליהם.

עין משפט ג.

הו"מ סימן ג פ"א

א. אין בי"ד פחות ^ח משלושה, וכל שלושה נקראים בי"ד אפי' הדיוטות והוא שיהיה בהם אחד שיודע דינים דאם לאו ^ט פסולים לדון.

ה. ואפי' שנים נשואין ב' בנות אחין, לא יהיו זה עם זה. אבל שני בשלישי, כשר, ת"ה סימן רכ"ה.

ו. וכתב הרמב"ם דאם הוא מומחה לרבים דהיינו שמנוסה דינו דין, אפי' בע"כ של המסרב.

מ"מ בזמן הזה אין מומחה לרבים שידון ביחידי בע"כ של אדם. כ"כ המהרי"ו בסי' קמ"ז.
ז. ואם קיבלום עליהם, הודאה בפניהם הוי כמודה בבית הדין, אבל בלא קיבלום עליהם, והם פחות מג' אפי' הם סמוכים בארץ ישראל הודאה שמודים בפניהם הוי כמודה מחוץ לביה"ד, שיכולים לחזור, ואם בכופר בפניהם ואח"כ באו עדים לא הוחזק כפרן. אבל אם הם ג', אפי' לא סמוכים הוי כהודאה בבי"ד ואינו חוזר וטוען, ואם יבואו עדים יוחזק כפרן על פיהם.

ח. ממשנה ריש סנהדרין וגמ' שם דף ג' ע"א וכרב אחא בריה דרב איקא דמן התורה בממונות באחד מספיק, אלא משום יושבי קרנות הצריכו ג', וכ"כ הרמב"ם בפ' ב' מהלכות סנהדרין, והש"ך בס"ק א' הסכים עם העיר שושן דבעינן מדין תורה ג' דקימ"ל שנים שדנו אין דיניהם דין. וכתב הב"ח ולכתחילה צריך שלושתם שיודעים הדינים.

ט. טור בשם הרא"ש ריש סנהדרין. ומ"מ יכולים לקבל הטענות ולשלחם בפני המורה כ"כ המהר"ם פאדווה בסי' מ"ג.

א. ביה"ד של שלושה דין את האדם בעל כורחו אם הנתבע מסרב לרדת לדין, או שאינו רוצה לדון עם התובע בעירו, אבל אם רוצה לדון עמו בעירו אלא שאינו חפץ בג' שבירר התובע, אז הדין שזה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ושניהם בוררין להם עוד א אחד.

א. ג. הדין שהנתבע יכל לאלץ התובע לזבל"א, זה רק באין בית דין קבוע, אבל בדיינים קבועים בעיר אין הנתבע רשאי לטעון שאינו רוצה לדון בפניהם, ורוצה זבל"א.

עין משפט ד. חו"מ סימן ל סעיף א

א. א. עידי ממזנות אינם צריכים דרישה וחקירה, אם לא שנראה שהדין

י. מ"מ כתב הקצות בס"ק א' דוקא לדון, אבל בדיני כפייה גם לממון ודאי צריך מומחין, משום דאשר תשים לפניהם אלו כלי הדיינים ובעינין מומחין ואולי ה"ה ב"ד קבוע. ובקיבלוהו עליהם בקנין גם בורר יחיד יכול לכופ כי גם לזה קיבלוהו עליהם. וכל זה כמובן בממון אבל בנפשות והדומה לנפשות כגון גיטין או חיוב בגט ודאי בעינין ג' ומומחין ע"פ הדין, ולא מהני קיבלוהו עליהם שדבר תורה בכה"ג צריך ג' ודוק. וכ"כ הכנה"ג סי' ה' בהגהות הטור אות ט', ובשבות יעקב ח"ג סי' קי"ט בשם הר"ן דנושא הגיטין וקידושין דינם כנפשות. ועיין במה שהארכתי בזה בשו"ת "ביכורי אשר" חלק ב' סי' מ"ד.

כ. ואם יצא זכאי בדין ושוב חזר בעל דין ותבעו בפני ב"ד אחר אינו זקוק לירד עמו, וגם אין ב"ד אחר רשאי לשמוע דבריו כלל כ"כ הב"י בסי' י"ב בשם תשובת חזה התנופה. והביאה רע"א בגליון כאן. והוסיף המהריק"ש דאם אין עדים בדבר התביעה השניה בפני ב"ד האחר, יכול לטעון שכבר דן עמו בב"ד הקודם ויצא זכאי, ואפי' שבועה אינו חייב ע"ש.

ל. ועיין בסי' כ"ב סעיף א'. ואם התובע או הנתבע תובעים להוסיף על הבי"ד הקבוע עוד דיינים, כתב התומים בסי' י"ג ס"ק ב' דשומעין לו ודלא כתשובת שב יעקב ועיין בפ"ת ס"ק ג'. ועיין ברמ"א בסימן י"ג סעיף ב'.

מ. מברייטא סנהדרין ל"ב ע"א. ואע"ג דכתוב משפט אחד יהיה לכם, חכמים הקילו משום שלא תנעול דלת בפני לוויין, כ"כ הסמ"ע בס"ק א'. וכתב הש"ך אפי' אם ירצה הדיין לחקור ולדרוש בממון, לא יעשה כן.

ג. מרומה. אבל עדי חבלות צריכים דו"ח כעידי נפשות.

ג. אבל מ"מ לא ממש כדרישה וחקירה של נפשות. כ"כ הסמ"ע. ועדים המעידים על איסור, עיין באבה"ז סי' י"ז סעיף כ"א, וסי' י"א סעיף ד' שהשו"ע כתב די"א דצריך דו"ח.

ס. טור והרא"ש ממסקנת הגמ' בב"ק כ"ד ע"ב, דבחבלות לא עבדינן שליחותיהו.